

De samlede debatindlæg i idéfasen om udviklingsplan for Nørresø og Søndersø i Viborg

Idéfase er afholdt i perioden fra den 20. maj - 12. juni 2016.

Der er indkommet 26 indlæg i perioden, skrevet af 20 parter, heraf er 6 indsendt af foreninger/fonde:

- Viborg Fiskeriforening,
- Viborg Ro- og Kajakklub
- Viborg Baadelaug
- FDF sejlcener Viborg
- Danmarks Naturfredningsforening
- Viborg Innovation Fond

Debatoplæg kan ses på www.viborg.dk/viborgsoerne

1. Viborg Fiskeriforening, Gl. Skivevej 11, 8800 Viborg	Herunder ses i forholdsvis kort form nogle tanker og idéer fra vores 103 år gamle Viborg Fiskeriforening (i uprioriteret orden). Vandkvalitet: Rent vand er den bedste reklame. Rent vand er i alles interesse. Viborg Kommune bør satse på at gøre hele sø- og vandløbssystemet mere attraktivt ved at fremskynde arbejdet med at forbedre vandkvaliteten og opnå selvreproducerende bestande af fisk, som er attraktive for borgerne og for fisketurismen. I forvejen deltager kommunen i lystfisker-turisme-projektet for Limfjorden, da man jo godt ved, at lystfiskere er den turisttype, der genererer størst lokal omsætning pr. person. Oprensning af miljøgifte: Søndersø bør forsøges oprenset for de giftstoffer, der som et veldokumenteret faktum er akkumuleret i sedimentet. I første omgang den vestlige side, hvor det gl. sygehus, gasværk, banegård, garverier, spritfabrik samt div. kloakker har efterladt en voldsom mængde miljøfremmede stoffer, som, så længe de findes der, nok vil forhindre, at søen nogensinde vil kunne imødekomme vandrammedirektivet om "god økologisk tilstand". Man kan måske tage et område ad gangen – ved opslugning (ref. Brabrand Sø) eller ved afgrænsning med flytbare spunsvægge, for at forebygge forureningsspredning under arbejdet. En bro i stedet for dæmningen mellem Nørresø og Søndersø kunne bl.a. muliggøre: - Vej og sti-passager under broen mellem Borgvold og hotelområdet, så Randersvej ikke behøver spærres ved større idrætsstævner og events ved søerne. - Søerne kan bruges af roerne og kan anvendes til events som f.eks. rostævner. - Sikrere passage for bådtrafikken, både den motoriserede og den roende/padlende. - Bedre faunapassage. - Vognbaner kan tilrettelægges, så en banes trafikretning kan vendes i fb. med myldretider – trafikken i myldretiderne er én kilometerlang kø, og det bliver næppe mindre i de kommende år. Bebyggelse, grundejerforhold: Der bør ikke bygges mere sønært inden for Viborg Naturpark eller ved Nørremølle Enge og Granada. Der bør ikke længere dispenseres fra søbeskyttelseslinjer o.a. lovgivning. De sidste grønne områder bør bevares til glæde for de mange. I øvrigt også til glæde for de nuv. husejere, hvis ejendomme følgelig bliver endnu mere attraktive fremover. Andre attraktive, bynære grunde kan f.eks. tilbydes ved Arnbjerg-skråningerne, nær/omkring de sydligste moseområder, hvor der allerede arbejdes, samt f.eks. ved Vint Møllensø, hvor man
--	---

trafikalt også kan skåne byen for en del mere trafik, da området ligger lige op ad de krydsende hovedveje til Århus og Vejle/Herning.

Der er mange love, forordninger, fredninger, lokalplaner mv. som regulerer hvad man må og ikke må som grundejer ved søerne. Det er et stort arbejde på forhånd at skulle sætte sig ind i alt, der måtte gælde for ens grund, når man ønsker at forandre noget i ens have eller bebyggelse ned mod en sø. Derfor ville det for grundejere ved søerne være formålstjenligt, hvis der fandtes en overskuelig vejledning, som samlede reglerne så enkelt og forståeligt som muligt. Herved kunne man sikkert forebygge en del af de trælse sager, som gang på gang dukker op, når en grundejer har foretaget en stor eller lille ændring på sin ejendom. Med klarere regler og synlig konsekvens kunne man herved måske også komme mantraet "Det er lettere at få tilgivelse end tilladelse" til livs. Der vil nok altid forekomme sager, hvis udgang må baseres på en vurdering, men det ville da også være positivt for borgernes retsfølelse og respekt for fællesskabet, hvis reglerne i størst mulig grad var ens for alle.

Tivolisering:

Igen af hensyn til de mange, som holder af søerne, udsigterne og roen ved vandet, samt af hensyn til dyre- og fuglelivet i og ved søerne, bør yderligere tivolisering (kunstige anlæg, belysning, springvand, vandruksjebaner, samt andre støjende anlæg osv.) undgås. Godt nok er især Sønderøs udstrækning "kunstig" siden vandstandshævningen i 1313, men ellers er de jo dannet som naturlige istidshuller i den dalstrækning, der strækker sig til Mariager Fjord.

Stisystemer:

Viborg har rigtigt mange stisystemer, som benyttes flittigt af gående og cyklende borgere af enhver slags og alder. Specielt stien omkring Sønderø er dog efterhånden meget trafikeret. Men efterhånden som stien i stigende grad benyttes som træningsanlæg for løb og cykling er det blevet mindre sikkert som gående at færdes der. Der løbes og ikke mindst cykles med høje hastigheder, hvilket gang på gang fører til vredesudbrud og farlige situationer. Forestil jer en familie med børn og bedsteforældre vandre rundt på en cykelbane eller et atletikstadion mens der trænes...

Kunne man ikke på en eller anden måde opdele stisystemet, så det igen kan benyttes sikkert af alle?

Dvs. adskille den alm. gående trafik og træningstrafikken (helt eller delvist), så alle kan benytte stien uden at genere andre unødigt?

Til den ældre eller f.eks. den dårligt gående er det et kæmpeplus, at der rundt omkring findes bænke, hvor man kan tage et hvil eller bare nyde en udsigt. Nogle steder er der bare rigeligt langt mellem bænkene. Bl.a. på strækningen mellem Strandparken og campingpladsen, hvor der flere steder også er en fantastisk udsigt.

Bænke giver ikke kun fysisk pusterum, men fungerer som indbydelse til tænkepauser, samtaler, udsigter... så vi kan næppe få for mange 9

Branding af Viborg / Snapsting mv.:

Viborg Snapsting – navnet har selvfølgelig en lokalhistorisk reference, men det er svært for mange at se en gennemgående rød tråd. Især hvis man spørger folk fra andre steder i landet – "Snapsting" er det mon en drukfest? - er blandt de reaktioner, man hører. Andre større byers byfester/festivaler husker vi, fordi de er brandet under et gennemgående tema. Lidt lige som Hærvejsfestivalen var for Viborg dengang, der var mange deltagere i marcherne.

Nu når Viborg har sine 2 perler i søerne – hvorfor så ikke forsøge at brande byen ved hjælp af dem? Så vi ikke "kun" er "domkirkebyen".

Underbygning f.eks.:

Sportsturisme: Aktiv ferie ved søerne, sportshotel og faciliteter på/ved

Gymnastikhøjskolen eller vandrehjemmet – ikke helt som Club La Santa, men noget i den retning? Etablering af mulighed for rostævner.

Fisketurisme: Markedsføre søerne som attraktivt fiskevand – kort over steder, man må fiske – evt. mod betaling for at finansiere info-foldere mv. Etablere flere åbne fiske (og udsigts-)pladser, f.eks. mellem Nørremølle og FDF Sejlcenter, en fiskebro ved Granadaskoven, et sted mellem Randersvej og campingpladsen – etableres med "fiskeskilte" og infotavler. Herudover kan der etableres pladser f.eks. ved sønæs og andre steder. Viborg Fiskeriforening bidrager gerne med flere forslag og deltager gerne i sørelaterede "snapstingsaktiviteter".

Musikfestival med tema: – evt. "Viborg's got the blues" bluesfestival – sidste år oprettedes en ny blues-forening i Viborg, som har viden og kontakter til at skabe et par attraktive koncertdage – udendørs i gågaderne og ved caféerne, i SøCenteret (se nedenfor), levende blues på alle Margrethe-ture, på sønæs og indendørs i byens spillesteder og restauranter, telte mv.

Historisk turisme: Info- og udstillinger om Viborgsøernes historie og betydning gennem tiderne. Kan de ikke beskrives lige så godt som Hald Sø området er det i Hald-laden? I hvert fald vil det have stor lokal interesse. En folder om søerne bør være til rådighed for publikum – igen i lighed med f.eks. Hald Sø-folderen.

Viborg SøCenter:

- Et havnemiljø/søcenter med café, læmuligheder, bænke, som er åben ud mod vandet – for det "voksne" publikum. Borgvold er jo mere og mere målrettet børnefamilierne og det er rigtigt fint, men der er også andre typer borgere og turister, der gerne vil nyde det bynære sømiljø. Det kunne ligge bag Golfhotellet (Plænen). Samt have forføjnings og brugsfaciliteter til alle typer både.
- Et søcenter kan også tænkes at blive et fælles område for en del af de søbrugerforeninger, som i dag lever adskilte liv.
- SøCenteret skal informere om søerne, tilstanden, livet i søerne, historien og måske have oplevelsesfaciliteter, der kan formidle kendskabet til vores lokale perler. Her kunne man få mange ideer fra DTU/Aqua's ferskvandsafdeling.
- Man kunne også tænke sig at genindvinde (opfylde) lidt af det oversvømmende, lavvandede område bag hotellet, hvis anlægget kræver mere plads eller mere vanddybde for bådebroer mv.

Det gl. vandværk:

Kan omdannes til aktivitetscenter/klub-, møde- undervisningslokaler for nogle af de daglige søbrugere. Indtil videre har Viborg Baadelaug og Viborg Fiskeriforening meldt ud som interesserede i mere plads til bl.a. foreningsaktiviteter, formidling, båd-vedligehold, opbevaring af bådvoogne osv.

Sønder Mølle:

Kultur- og Naturcenter hedder det, men naturdelen kan være vanskelig at få øje på p.t. Viborg Fiskeriforening vil gerne udvide sine aktiviteter med mere formidling af viden om søerne og livet deri, samt de muligheder det giver. Især vil foreningen gerne have mulighed for at give børn og unge bedre mulighed for oplevelser, der kan medvirke til at give dem et forhold til vigtigheden af et godt vandmiljø, spændende ude-oplevelser, ansvarligt lystfiskeri, tilberedning af sunde fisk osv. osv. Derfor har foreningen i første omgang brug for lokaler, som kan danne udgangspunkt for aktiviteterne.

Måske kan bag-bygningen ved Sønder Mølle bruges?

2. Viborg Ro- og Kajakklub, Vibeke Galsbo, Slesvigsgade 19, 8800 Viborg	Udviklingsplan for Viborgsøerne / kommentarer, synspunkter og ideer fra Viborg Ro-og Kajakklub, juni 2016 Viborg Kommune har ønsket at sætte fokus på nedenstående 3 temaer • Hvilke aktiviteter og funktioner kan være med til at gøre søerne og de offentligt tilgængelige områder omkring mere attraktive? • Er der steder, hvor der er landskabelige og bymæssige oplevelser, som skal sættes mere fokus på? • Hvordan kan man styrke forbindelserne mellem byen og søerne og det omkringliggende landskab? Viborg Ro- og Kajakklub bidrager med sine mange medlemmer væsentligt til de aktiviteter, der foregår på Viborg Søerne. Det vil vi også gøre fremover, men vi er afhængige af flg. forhold: • Søernes vandkvalitet. Den kunne godt være bedre. Vi er tæt på vandet i vores små både og især de medlemmer der ror kajak og havkajak er også meget i vandet. Vores oplevelse af søerne og lysten til at være på dem er afhængig denne vandkvalitet, som kan være meget svingende: alt lige fra stille, næsten klar og smuk til tyk som grøn maling. Når vi træner i både turkajakker og havkajakker, går en del af træningen ud på at kunne komme op i kajakkerne igen, hvis vi kæntrer. Det kan være en meget ulækker oplevelse og vi må oftest bruge næseklemmer for ikke at få det ulækre vand ind i næsesvælget med irritation af slimhinderne til følge. Vi har med interesse læst Orbicons rapport om miljøtilstanden i søerne, som udkom for et par måneder siden og kan konstatere, at der godt kan gøres mere for at forbedre vandkvaliteten. Det synes vi, man skal prioritere meget højt. • Vi er også afhængige af, at andre der færdes på søerne gør det med respekt for vores små både. Vi er derfor imod, at man ophæver 5 knobs grænsen. Ikke fordi vi mistænker motorbådsførere for mangel på respekt, men fordi de kan sejle meget hurtigt og et øjebliks uopmærksomhed kan føre til kollisioner. Kølvet fra hurtigtsejlende motorbåde vil også være til gene for vores sejlads på søerne for slet ikke at tale om vandski. Vi ser gerne, at søen blive brugt til flere stille aktiviteter så som sejlåde, robåde og svømmere. Vi har i mange år været medlem af Søernes Samarbejdsudvalg for netop at sikre koordinering af begivenheder i de forskellige foreninger, så vi generede hinanden mindst muligt og dialog om færdselsregler og opførsel på søerne. • En del af oplevelsen ved at sejle på søerne er faktisk roen og freden, følelsen af at være sig selv midt i byen. Lad den ikke blive forstyrret af larmende aktiviteter, som vandet tillader bliver spredt over store afstande. • Vi har fulgt debatten om White Water projektet og det kan måske undre, at vi ikke bare er jublende glade over dette projekt. For det første vil det kun kunne bruges af vores kajakroere. For det andet er en del af oplevelsen ved at sejle på søerne faktisk roen og freden, følelsen af at være sig selv midt i byen. De mere actionprægede oplevelser søger vores roere uden for Viborg – på havet, hvor naturen selv sørger for bølgerne og de udfordrende oplevelser. For det tredje tror vi, at prisen vil være for høj til at vi kan tilbyde White Water som en klubaktivitet – højest 1-2 gange om året for vores unge roere. Vi kan ikke umiddelbart se, at vores medlemmer vil bruge banen som en fast del af vores aktiviteter.
--	--

	• Da Viborg Kommune etablerede Sønæsområdet byggede man en bro til Margrethe båden. Tegningerne til projektet skitserede en lav bro, som også kunne benyttes af vores både. Det var ikke det, der blev udført. Gennem Søernes Samarbejdsudvalg skyndte vi os at gøre opmærksom på, at vores både ikke kunne benytte den høje bro og vi har kun mødt velvillig indstilling fra Viborg Kommune til at få løst dette problem. Løsningen er på vej og vi hilser ethvert tiltag som kan forbedre vores muligheder for at gå i land på en sikker måde meget velkommen. Altså lave broer hver gang man bygger en bro. De vil jo også kunne benyttes til borgere med private kajaker og mindre både, som ønsker en tur på vandet. • Viborg Søerne blev i sin tid vraget som træningsbane for roere til fordel for Holstebro, som kunne tilbyde en længere bane. For år tilbage var vi med til at afvikle Grand prix løb for de lange robåde med 8 roere, men Nørre Sø er lige kort nok. Det er ikke ideelt. Problemet i Viborg er selvfølgelig den smalle tunnel under Randersvej, som også betyder, at ikke alle vores både kan komme igennem til Sønder Sø. Vores outriggere (dem med stativ på rælingen til årerne) ses derfor kun på Nørre Sø. Det ville selvfølgelig være dejligt, hvis man kunne gøre noget ved det, men da det formentlig koster mange penge, er de ovenstående ting vigtigere for os.
3. FDF sejlcenter Viborg Henrik Nicolaisen, Nørresøvej 11, 8800 Viborg	Se bilag 1
4. Viborg Baadelaug, Ole Rahn, 8800 Viborg	Viborg Baadelaug har siden 1957 været et fællesskab, hvor ejere af kajaker, joller og motorbåde kan samles og sikre bedst mulige forhold for bådene og medlemmerne. Det er ikke en holdsport at være bådejer. Vi er en fredelig og lidt tilbagelænet forening, hvor man sætter pris på at nyde naturen, søen og dyrelivet ved vores klubhus, på en stille sejltur, fisketur eller blot en pause i hverdagen opankret midt på søen medbringende en termokande og lidt kage og måske en fiskestang. Vi vil så nødig forveksles med de dagsturister, som kommer med en båd på trailer - og måske på grund af uvidenhed - sejler alt for stærkt på søerne. Vi vil heller ikke forveksles med de lokale fartbøller som af og til hærger søerne. Vi er selv plaget af de voldsomme hækbølger, som disse både sender, når de sejler for stærkt. I Viborg Baadelaug har vi meget streng selvjustits, og der er ingen af vores medlemmer, som ikke kender reglerne for færdsel på søerne. Vi afholder også kursus i søvejsregler og førstehjælp for vores medlemmer. Vi vil gerne medvirke til udvikling af søerne, men ikke til en afvikling af søernes naturlige miljø. 1: Vi foreslår at der indføres en obligatorisk "nummerpladeordning" for alle fartøjer i søerne - som ved Silkeborgsøerne og Gudenåsystemet. Således kan fartbøllerne identificeres og anmeldes til politiet. "Nummerpladerne" kan være i form af bogstaver og tal, som skal påsættes fartøjet på både styrbord og bagbord side af boven. 2: Vi frabeder os al "tivolisering" og alle nye miljøødelæggende tiltag som springvand, vandlande og vandruksjebaner. Dette uanset om disse projekter

	forsynes med engelske navne inspireret af turist- og reklamebranchen. 3: Vi opfordrer Viborg Kommune til at opretholde alle fredningsbestemmelser, søbeskyttelseslinier og byggelinier mv. Og at håndhæve dem. Det bør ikke ved selvtægt være muligt at få tilgivelse i form af dispensationer. De sidste rester af grøn natur ved søerne bør bevares for eftertiden. Og de stadig ubebyggede områder bør bevares ubebyggede. 4: Vi støtter forslag om at forbedre temporære fortøjningsmuligheder i Salonsøen. Det kan fx. være i form af en mindre og vinkelret bro, der stikker ud fra den nyere sydlige bro. Det vil give nok dybgang til, at motorbåde kan lægge til ved besøg i Salonsøen og dermed give lidt mere liv i den ellers lidt aktivitetstomme Salonsø. 5: Vi foreslår, at der opsættes en tidsstyret nautisk lysregulering ved passagen under Randersvej. Turbåden Margrethe bør have en fjernstyring og dermed forrang for passage. Derved undgås de komplikationer, som af og til opstår, når større og mindre både mødes i passagen. 6: Vi foreslår, at Viborg Kommune opsætter og opdaterer informationsskilte ved søernes slæbesteder. Skiltene skal have opdateret information om miljøet, søerne, fiskeriet, fredningsbestemmelser og fartgrænser. Således kan dagsturisterne også blive gjort opmærksomme på de regler, der er gældende for søerne. 7: Vi støtter gerne forslagene om et sønært cafémiljø – gerne på stolper ud over søen og med en anløbsbro i nærheden af Golf hotellet. Vi henstiller blot, at det etableres med tilstrækkelig vanddybde – minimum ca. 100 cm. Og så kommer vi gerne og lægger til og hygger os ved caféen. 8: Vi anbefaler generelt vores medlemmer at bruge støjsvage og miljøvenlige 4-takts motorer. Og vi er indstillede på, at vi over en længere årrække skifter til el-motorer. Dette kræver selvfølgelig at Viborg Kommune først stiller den fornødne infrastruktur til rådighed – dvs. der skal være el-stik til rådighed ved de bådepladser, som vi lejer af kommunen. 9: Vi vil gerne kunne lægge til ved betonbroen på Sønæs. Desværre er broen konstrueret således, at man ikke uden skader på båden kan lægge til. Vi foreslår således, at der påsættes en simpel fenderliste på begge sider af de yderste 10 meter på betonbroen. 10: Viborg Baadelaug samarbejder fortsat gerne i Søernes Samarbejdsudvalg. Vi mener, at kun gennem dialog og gensidig respekt for sø-foreningernes og Viborg Kommunes forskellige ønsker og krav, kan vi samarbejde og hjælpe hinanden mest muligt. Derved kan vi alle nyde oplevelsen af de to perler – Nørresø og Sønder sø.
5. Michael Dickenson, Danmarks Naturfredningsforening, formand for Viborg afdelingen	Udvikling af Viborg søerne. Baggrund Viborg Kommune ønsker at udarbejde en udviklingsplan for Viborg søerne. Baggrunden er, at der fra flere sider er fremsat ønsker om, at Viborg Søerne bliver en større del af hele Viborg Kommunes og især Viborg Bys liv. Kommunen vil især gerne have bemærkninger til følgende temaer: • Hvordan kan man styrke forbindelserne mellem byen og søerne og det omkringliggende landskab? • Hvilke aktiviteter og funktioner kan være med til at gøre søerne og de offentligt tilgængelige områder omkring mere attraktive?

- Er der steder, hvor der er landskabelige og bymæssige oplevelser, som skal sættes mere fokus på?

DN Viborgs input til idéfasen

DN Viborg finder, at de store kvaliteter ved Viborg-søerne og deres omgivelser er variationen og kontrasterne.

Vestsiden af søerne er præget af bymæssig bebyggelse med gamle haver helt ned til søbredden. Det er også her, at de væsentligste begivenheder afvikles, bl.a. på Borgvold, på arealerne omkring Golfhotellet og nu også på Sønæs.

På østsiden af søerne er der større grønne områder ved Granada og Nordisk Park, som indbyder til nærrekreative oplevelser og tid til ro. Det er også her at man har samlet en række uddannelsesinstitutioner, campingplads, vandrehjem, Søndermølle m.m. Arealerne langs med østsiden af Sønder sø danner desuden en slags bufferzone til de bagved liggende store naturområder, som tilsammen udgør Viborg Naturpark.

Ved nord- og sydenden findes mere udprægede naturarealer.

DN Viborg ser det som noget enestående, at der findes både friarealer og naturarealer rundt langs søerne, der også ligger så tæt på byen, som tilfældet er. Der er ikke mange byer, som er beriget hermed. Efter DN Viborgs opfattelse bør udviklingen af søerne og deres omgivelser ske i respekt for disse kvaliteter.

Sammenfattende så ønsker DN Viborg en udvikling, der fremmer

- en forbedret vandkvalitet i søerne,
- søernes "naturlige" præg, så vi f.eks. undgår flere murede brinkanlæg og stensætninger langs med bredderne og
- adgangen til søerne og de mere bløde anvendelser af søerne til badning, afslapning og rekreation, roture og langsomtgående motorsejls.

I det følgende er disse hovedpunkter uddybet i forhold til de temaer, som kommunen har ønsket bemærkninger til.

Hvordan kan man styrke forbindelserne mellem byen og søerne og det omkringliggende landskab?

Et vigtigt element er sammenhængen til byen og ikke mindst sammenhængen med naturen mod nord og syd. Gerne sammenhængende vandre- og cykelstier.

Vestsiden af søerne

Adgangen fra midtbyen og den gamle bydel til arealerne omkring Borgvold, Golfhotellet og de grønne områder langs Viborg Sø og Sønder sø er problematisk. Sct. Mathias Gade er ikke særlig farbar for bløde trafikanter og LI. Sct. Mikkel's Gade samt Sct. Ibs Gade virker begge som barrierer.

Der findes imidlertid en række sti- og vejforbindelser, som har potentiale til at forbinde bykernen og de sønære arealer.

Bispestien fører fra Domkirken ned til Randersvejkrødset. Det foreslås, at der etableres en 10 – 15 m bred broforbindelse fra den højere del af Bispestien over Sct. Ibs Gade til Borgvold. Broforbindelsen kunne udformes som en "faunapassage" med beplantning og sti m.m., så man uden at bemærke det passerer hen over den trafikerede Sct. Ibs Gade til Borgvold eller omvendt.

Sct. Leonis Gade rummer nogle af byens ældste huse og kunne være en potentiel turismæssig forbindelsesmulighed mellem byen og søen. Imidlertid mangler forbindelsen over LI. Sct. Mikkel's Gade og videre ned til søen.

Fra Slusen fører en sti/ smøge op til Ll. Sct. Pederstræde, hvor der er direkte forbindelse til Fichers Plads og Sct. Mathias Gade. I den anden ende er der direkte adgang til søen via Søndersøparken. Det foreslås, at denne smøge ændres, så den fremtræder langt mere indbydende og attraktiv som forbindelse mellem de gode parkeringsmuligheder og søen.

Østsiden af søerne

Der findes i dag stiforbindelser langs østsiden af begge søer med gode forbindelser til de bagvedliggende bymæssige og rekreative arealer.

Forbindelsen mellem Søndersø og Mølleådalene kunne forbedres ved, at der laves en trampesti langs nordsiden af Søndermølle Å, som forbinder Amtmandsbroen og Søndermølle.

Sydenden af Søndersø

Den offentlige adgang langs sydenden af Søndersø foregår i dag via Sønæsvej og en kombineret gang- og cykelsti langs Søndersøvej. Især er presset på den smalle cykel-/ gangsti langs Søndersøvej stort.

Hvor det er muligt, foreslås der etableret en stiforbindelse for gående langs med søbredden.

Det foreslås endvidere, at der etableres nogle stiforbindelser, som forbinder sydenden af søen med Søndre Mose.

Hvilke aktiviteter og funktioner kan være med til at gøre søerne og de offentligt tilgængelige områder omkring mere attraktive?

Vandkvaliteten

Vandkvaliteten er helt afgørende for en attraktiv udvikling af søerne. Rent vand gør det til en oplevelse at komme til søerne. Mange turister, der kommer til byen må føle det som et antiklimaks at komme tæt på søerne og opleve, at vandet ikke er klart, men brunt, grumset og uklart. Ja i værste fald som "grøn maling", når opblomstringen af blågrønalger er på sit højeste.

DN Viborg er opmærksom på, at den væsentligste årsag til den dårlige vandkvalitet i især Viborg Søndersø skyldes ophobet fosfor fra tidligere årtiers forurening med spildevand. Vi anerkender også, at der næppe findes "lette løsninger"; men forudsætningen for at kunne skabe mere liv, aktivitet m.v. i tilknytning til søerne er dog, at søerne har en bedre miljøtilstand.

DN Viborg hilser med tilfredshed, at Klima- og Miljøudvalget har bevilliget midler til at iværksætte en indsatsplan for tiltag både i søerne og ikke mindst i oplandet. Efter vores vurdering skal man anvende hele registret med etablering af minivådområder og intelligente randzoner i oplandet, evt. suppleret med etablering af et fosforvådområde, så alle forsøg på at reducere/ tilbageholde tilførslen af fosfor til søerne kommer i spil.

Sejlads m.v.

Der har i den indledende debat op til planlægningsens iværksættelse været røster fremme om at åbne op for en højere hastighed for motorfartøjer end de tilladte 5 knob. Det vil DN Viborg på det bestemteste fraråde.

Efter DN Viborgs opfattelse tager den nuværende sejlads-hastighed for motorfartøjer både hensyn til fuglelivet på søerne, hvor især høje hækbølger kan være ødelæggende for redebygning i sivbevoksninger og til fartøjer under roning eller padling. Samtidig vil støjgener blive væsentligt forøget ved højere motorhastigheder.

	Øvrige aktiviteter/ funktioner På østsiden af søerne bør man friholde de grønne områder for større altødelæggende indgreb som White Water Viborg. Udviklingen bør ske med nogle mere naturnære oplevelsesmuligheder, f.eks. etablering af bedre opholdsmuligheder, en parkourbane eller andre motionsredskaber. Nordisk Park har et uudnyttet potentiale og ud over ovennævnte anlæg kunne parken f.eks. udbygges med skulpturer, mindre anlæg i tilknytning til skolerne, slæberampe og plads for kanoer især knyttet til uddannelsesinstitutionerne og campingpladsen. Ved naturarealerne i begge ender af søerne og langs Søndermølle Å bør aktiviteter og funktioner begrænses til anlæg, som kan forbedre naturtilstanden og i begrænset omfang øge den rekreative brug, f.eks. opstilling af fugletårne. Endelig kunne man etablere nogle gode fiskepladser langs med søerne. Udbygning af Nørresøbadet/ Kærvænget. Der har for tiden været arbejdet en del med udbedring af forholdene for Nørresøbadet/ Kærvænget. Det badeliv, der tidligere udfoldede sig på stedet, er i dag i høj grad rykket ind i svømmehal og friluftsbad. Derfor bør der tænkes nyt. Der bør være fortsat være mulighed for badning; men stedet bør tilføres nye aktiviteter, f.eks. en jollehavn? Sønæs og cafémiljø Den succes som Sønæs har fået og vil få fremover bør følges op med en café mm. Er der steder, hvor der er landskabelige og bymæssige oplevelser, som skal sættes mere fokus på? Vestsiden af Søndersø Efter DN Viborgs opfattelse ligger mulighederne for at skabe den ønskede udvikling primært langs vestsiden af Viborg Søndersø, hvor der ligger et uudnyttet potentiale i at "trække" byen ned til søen. Det skal ske med respekt for at de grønne arealer mellem Brænderigården og Golf Hotellet har stor værdi i forbindelse med afvikling af diverse arrangementer, bl.a. Søndersøløbet. Her findes desuden nogle arkæologiske interesser, som også sætter deres begrænsninger på mulighederne. Området kan evt. forbedres ved at "åbne op" ind mod Brænderigården, så den indgår mere som et samlet parkområde. Det kunne f.eks. ske ved at fjerne en del af den gammel nøddealle. Det væsentlige er, at Brænderigården opleves som en del af området, og f.eks. kunne skulpturerne ved Brænderigården blive en del af oplevelsen af de grønne arealer ned til søen. Mulighederne er anderledes ved "aksen" i forlængelse af Sct. Jørgensvej. Her kunne man lave et "havnemiljø" omkring en ny kanal, som kunne anlægges i det grønne område mellem "bondegårdene". Der kunne etableres en anlægsbro for Margrethe og diverse cafémiljøer med udeservering m.v. De sønære arealer I forbindelse med en række byggesager langs søerne opstod der i 2003 behov for en nærmere afklaring af administrationen af de sønære arealer. Dette gav efter drøftelse med forskellige interessenter anledning til vedtagelsen af en strategi, der inddeler de bymæssig bebyggede sønære arealer omkring Nørresø i 3 zoner: 1) Søbræmme 8 m bred. 2) Beskyttelseszonen mellem søbræmme og søbeskyttelseslinien. 3) Almindelig byzone.
--	---

	Formålet med strategien var bl.a. at sikre oplevelsen af de sønære arealer set fra søerne. DN Viborg skal derfor foreslå, at denne strategi fastholdes og – måske efter tilpasning – udvides også at omfatte de bymæssige byggede arealer langs med Søndersø.
6. Henrik Hornum, 8830 Tjele	Muslingeopdræt i søerne Opret haver ude i søen for at udnytte vandet lidt bedre. Disse kan bruges til at opdrætte ferskvandsmuslinger, efter samme metode som Havhaverne i Ebeltøft. De kunne bygges ud fra en lille tømmerflåde der ville kunne virke som samlingspunkt for opdrættet. De vil samtidig kunne hjælpe med rensningen af søvandet.
7. Søren Kjeldsen, Søbakken 1C, 8800 Viborg	Viborg bør gøre Viborg-søerne meget mere aktive Det er næsten blevet tradition i Viborg, at når nye aktiviteter kommer for dagen, som vil ændre forholdene på Viborg-søerne, så rejser en masse "nej-sigere" sig i de talte og skrevne medier. Som eksempel kan nævnes læserbreve med protester mod White Water projektet ved Søndersø. Ofte indebærer disse protester en del påstande – ikke mindst med påberåbelse af natur- og miljø-ødelæggelser – men ofte er disse påstande lige så udokumenterede, som tilsvarende påstande fra tilhængerside. Sidstnævnte hører man imidlertid ikke meget til, og fordi protesterne bliver fremført mange gange, bliver de ikke nødvendigvis mere rigtige! Private grundejere med direkte adgang til Viborg-søerne begrænses i alt for stor omfang i retten til at udforme kystbevoksning og -udseende. Hvorfor er der så stor forskel på "udfoldelsemulighederne" for grundejere, der ligger ved Silkeborg-søerne sammenholdt med de restriktioner grundejere pålægges ved Viborg-søerne ?? Jeg er overbevist om, at rigtig mange Viborgensere er dødtrætte af de affolkede gader i Viborg på gode sommerdage og ferieperioder. Netop søerne og vandlivet i Viborg kunne – og burde - være et fantastisk attraktiv og trækplaster både for lokale midtjyder og for turister og dermed skabe mere (tiltrængt) liv i byen på gennem halvåret omkring sommeren. White Water kan være én af sådanne tiltrængte attraktioner i Viborg og man burde efter min mening "aktivere søerne" meget, meget mere. Eksempler kunne være: a.) Margrethe-båden som "sø-bus" om sommeren med regelmæssige og hyppige "bus-afgange", der forbinder den kommende bådebro ved søspejderne for enden af Nørresø med Borgvold og videre til sønæs for enden af Søndersø. Så kunne både lokale borgere og turister benytte vandvejen fremfår bybusserne. b.) Åbning af vandløbene/å-løbene i begge ender af søerne, så vandmiljøerne omkring Viborg ville blive forbundet og udvidet kano-/kajaksejls ville blive muligt. c.) Etablering af brosystem/stolelift hen over/under Lille Sct. Mikkelsgade, der forbinder gågademiljøet med sømiljøet. Dette kunne så perfektioneres yderligere med : d.) Café/udvidet restaurantmiljø i relation til søbredden ved Golf-hotellet, hvor f.eks. Golf-hotellet (eller en anden restauration) fik tilladelse til at etablere en større serveringsplatform på piller/stolper ud over søen. Fornemmelsen af at sidde og spise "på vandet" vil være et stort trækplaster. Herfra kunne et café-område, kanoudlejning mv. så yderligere trække gæster til sø-området.

e.) Hurtigere sejlads, f.eks. jetski, vandski, windsurfing over 5 knob i et afgrænset tidsrum – f.eks. to timer hver lørdag/søndag eftermiddag – eller en hverdagsaften om ugen ?

Idéerne er mange og ovenstående vil utvivlsomt komme helt galt i halsen på protestskriverne til White Water og andre søaktiviteter, men jeg mener det er nødvendigt at nuancere debatten om brug af Viborg-søerne, for der er mange, mange andre synspunkter, end rene protester over selv de allermindste ændring af aktiviteterne på Viborg-søerne."

Ophævet Fredningsbestemmelserne fra 1941 for nordlige Nørresø
Området langs den nordøstlige kyst af Nørresø har en fredningsbestemmelse fra 1941. Bestemmelserne synes ude af trit med den virkelighed vi ellers lever i idag og har meget svært ved at finde forståelse blandt byens almindelige borgere - også vi, der ikke selv har grund ned til det berørte areal.

Fredningen lægger nogle urimelige bestemmelser omkring de pågældende lodsejeres udformninger af grundene i området og begrænser aktiviteten på grunden meget. Når man ser lodsejernes grunde fra søsiden, ser det hele lidt "kedeligt ud" og der mangler liv ved søen på bådebroer, små pavilloner mv. - alt det, der fra søsiden kan få søen til at se mere livagtig ud - og med mennesker langs kysten.

Fredningen fra 1941 foreslås derfor revurderet i takt med de ændringer, der er opstået i vort samfund siden da.

Flyt alle aktiviteter fra Vestbadet til Nørresøbadet

I de seneste år har flere og flere borgere i Viborg - især de helt unge - flyttet fokus fra Vestbadet til hyggeligt socialt samvær og badning ved Nørresøbadet. Til gengæld er antallet af borgere, der søger Vestbadet faldet drastisk. Nørresøbadet kræver imidlertid investeringer for at bringe bygninger og faciliteter op på et niveau, der ikke "indbyder" til hærværk og istedet gør stedet til en tryk oase i byen for børnefamilier og unge. I stedet for at foretage løbende investeringer og omkostninger til personale på Vestbadet, så bør kommunen lukke Vestbadet og flytte alle ressourcer til Nørresøbadet. Der bør så etableres et aflukket bassin med klorvand ved Nørresøbadet, som i Vestbadet idag.

Det nuværende Vestbadet kan så til gengæld indlemmes i faciliteterne for Viborg FF, der mangler gode omklædningsfaciliteter og generelt mere plads.

Hvad menes der med "tivolisering" ?

I den sædvanlige modstanderdebat omkring øget aktivitet på og omkring Viborg søerne, anvendes ofte begrebet "tivolisering". Et uheldigt begreb der ifølge flere danske ordbøger beskrives som : "gøre til underholdning, evt. med et tarveligt el. kommercielt præg."

Det er jo overhovedet ikke de tanker, der ligger bag ret mange af idéerne omkring øgning af aktiviteterne på og omkring Viborg søerne. Ingen vil vel kalde det liv og de smukke og hyggelige aktiviteter, der foregår på f.eks. Silkeborg-søerne "underholdning, evt. med et tarveligt el. kommercielt præg" ??

Der SKAL i Viborg gøres tiltag for at gøre miljøet (og hér tænker jeg ikke kun flora og fauna) på- og omkring søerne til store attraktioner for vi indbyggere, tilflyttere og turister i byen. Hvor deprimerende er det på en dejlig solbeskinnet dag at kigge hen over én af søerne og se, at der ikke er en eneste båd, sejl, kajak, liv ved søbredden på lodsejernes grunde eller badende på/i søen.

Det er især det forhold, vi skal ændre på.

8. Jens Erik L. Bager, Dannevang 22, 8800 Viborg	Ang: Forslag til anløbsbroer, for Gæstesejler på viborgsøerne. Jeg har nu sejlet på Viborg søerne i 30 år, og har lige så længe savnet et sted, hvor man kan lægge til i Salonsøen. De større både stikker lidt dybere, med motoren som sidder bag på båden, der mangler derfor anløbsbroer i Salonsøen. Bådene skal helst lægge til med siden og stævnen indad, så der er dybest under motoren. Mit forslag er: Uden på de nye gangbroer laves der en trekant ud i Salonsøen, der måler 6m. i bredden, inde ved gangbroen, og når 5m. ud i Salonsøen, hvor den er 2m. bred yderst, hvor der monteres et skilt der oplyser at det er for gæstesejlere. Det giver en anløbslængde på de skrå sider på 6m., som passer til mange af de større både som sejler på viborgsøerne. En sådan trekant laves ved begge ender af gangbroen, både ved Randersvej og uden for Salonen, det vil give plads til 4-6 både ad gangen. Størrelsen på trekanten gør, at der er plads til bord og bænke på dem, så det er muligt at sidde der og spise og drikke kaffe eller bare snakke med andre mennesker. Da trekanten kun når 5m. ud i Salonsøen, skæmmer de ikke. De fortøjningspæle, der er til bådene nu i salonsøen, er ca. 8m. ude fra gangbroen. Formålet er, at der skabes mere liv i Salonsøen, som efterhånden er helt uddød, og at gæstesejler kan komme i land og købe is og kaffe, samt komme på toilet. Flere gæstesejlere har ytret ønske om dette. Samtidigt bliver det også muligt at samle bekendte op fra Borgvold, når de står og vinker inde på bredden, og gerne vil have en lille sejltur eller bare hilse på . Sidste år, da der var 24 timers løb , var der mellem 15 og 20 gæstesejlere på viborgsøerne, som gerne ville have haft mulighed for at lægge til i Salonsøen, for at proviantere, og komme på toilet. Gæstesejlere er udenbys sejlere, som kommer med deres både på trailer og sætter dem i vandet i Strandparken, for enden af Søndersø, for at have en hyggelig tur på viborgsøerne, og som har brug for at kunne komme på land i Salonsøen. Det vil skabe kunder til Salonen og kiosken på Borgvold. De to borde, der kan placeres på anløbsbroerne for gæstesejler, vil nok blive de mest benyttede borde ved viborgsøerne, da de vil være helt ude over vandet. Med disse anløbsbroer for gæstesejlere, vil det være meget mere attraktivt, at sejle på viborgsøerne. Også for de private grundejere, som har båd i søerne, vil der være mulighed for at lægge til i Salonsøen for at gå en tur på Borgvold. Hvis ideen er brugbar, glæder jeg mig til at se det færdige resultat, og jeg hører gerne fra dem, hvis der er spørgsmål til forslaget .
9. Eric Døssing Mønning, LI. Sct. Mikkel's Gade 17 1tv., 8800 Viborg	Sammenlægning med Bjergsnæs Moserne Jeg vil meget at ideen med at koble Nørresø, Søndersø og de små "moser" syd for Søndersø fortsat bliver arbejdet med. Det vil give en fantastisk "Vandvej" i Viborg, som ville kunne promovere byen hvad angår turisme - specielt via sejl båden Margrethe d. 1. Endvidere vil det være attraktivt at sejle hele turen for kajakker og det vil give et godt afsæt mht. den kommende etablering/udstyknig af området Arnbjerg.

10.

Brian Stærk Sørensen,
Nørresøvej Nord 9,
8800 Viborg

Kabinelift fra Domkirkepladsen til Borgvold

En kabinelift fra Domkirkepladsen til Borgvold vil kunne give Viborg en unik mulighed for at samle by og sø.

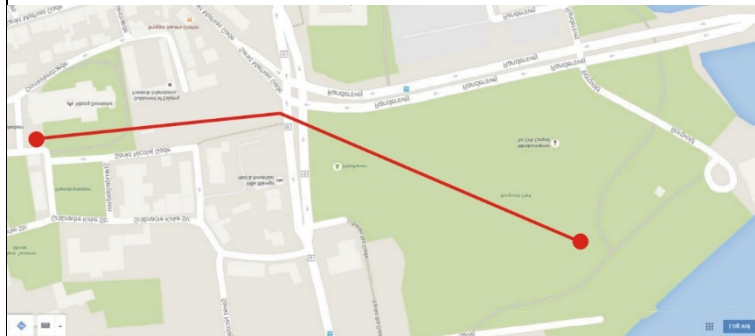
Kabineliften vil styrke handelslivet i byen idet man på elegant vis vil kunne forene oplevelse med shopping. Kabineliften vil have en meget bred målgruppe fra børnefamilie til den ældre generation og være en værdig afløser til Folkebladstoget. I

kabinen vil man kunne få en flot udsigt over byen og søerne. Man vil samtidig kunne formidle byens gode historie via højttalere i liften.

Som borger i byen skal det være muligt at påstige Margrete fra Nord ved Søsportcentret, fra syd ved sønæs og fra andre strategiske steder ved søen og bruge søen som alternativ til bussen, billetten skal desuden kunne bruges til liften op til midtbyen.

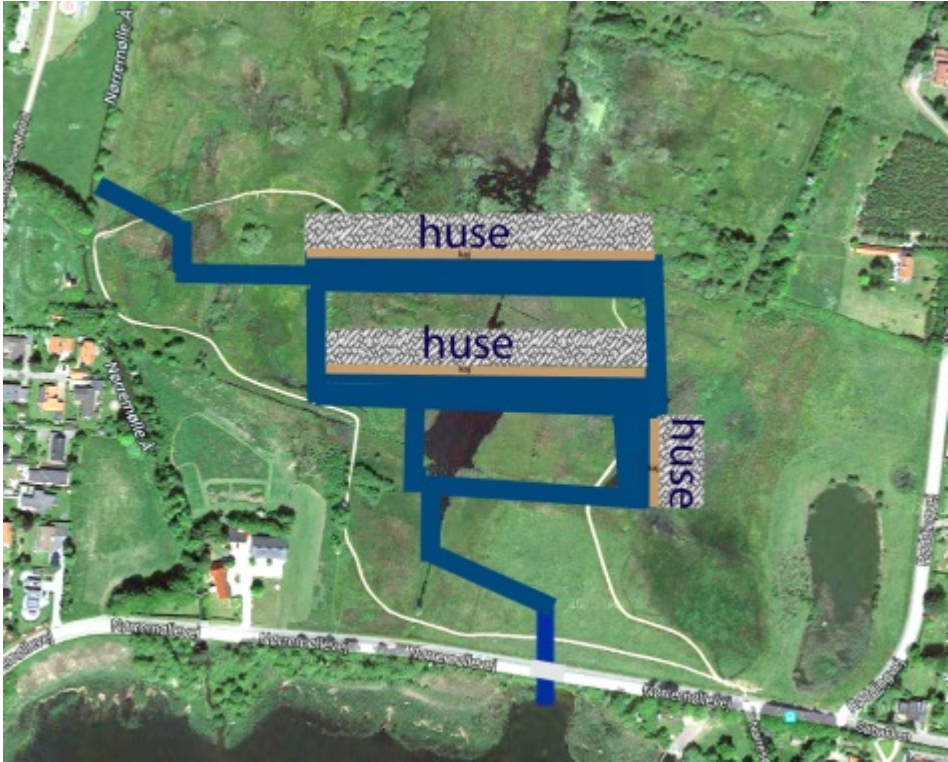
Kabineliften kan dekoreres i klassisk stil så den falder godt ind i det historiske miljø omkring domkirkepladsen.

Ændring af fredningsloven samt mere lempelig lovgivning omkring opførelse lysthuse

Skal man skabe mere liv på og ved søen bør man give lodsejerne større beføjelser til opførelse af søhuse.

Lysthusene bidrager til at skabe et intimt miljø til glæde for beboere, sejlere og turister. Vi kan skabe et lige så attraktivt miljø som bl.a. kendes fra bl.a. Silkeborg. Langs den Nordøstlige bred af Nørresø fra Midt på Nørresøvej (ca. ved Øgårdshøjen) og hen til midt på Nørremølle Enge er der tilmed en utidssvarende fredningszone. Det er en bestemmelse helt tilbage fra 1943 hvor dette område primært var henlagt til marker. Byen har i mellemtiden udviklet sig med beboelse langs Nørresøvej Nord og ved Nørresøvej, men fredningsbestemmelserne er bevaret. Der bør være samme lempelige bestemmelser for de matrikler der ligger på dette stræk som de øvrige matrikler langs søen.

11. Thorkild NB Nielsen, Dannevang 16, 8800 Viborg	Viborg Water Vacation Jeg foreslår, at der nord for Nørresø på de lave engarealer laves en feriebebyggelse kaldet Viborg Water Vacation. Nørreå forløbet skal ændres ind over engene i et kanalsystem ved hvilket der bygges rækkehuse. Af hensyn til at bevare det naturlige præg, skal ferieboligerne mod nord overdækkes med vegetation og mod syd har langsgående kajer, hvor man kan opankre sin kano, kajak eller lignenede. Ligeledes vil kajerne kunne anvendes til fordeling og ophold for gæsterne. Nørreå forløbet skal have afgang under en ny bro, hvor afstanden mellem Nørresø og VWV er mindst. Tanken er at VWV giver naturskere adgang til et bynært ferieophold, hvor de fra deres bolig kan tage f.eks. en kajak og ro ud i Nørresø. Viborgs nye Venedig lignende attraktion vil være en unik oplevelse, som mange vil bemærke.
12. Hans Hvelplund, Vinkelvej 28, 8800 Viborg	Longboard- og kørestolspark ved White Water Viborg En helt fantastisk facilitet, der vil kombinere adgang for kørestolsbrugere, med børn i alle aldre på longboards. En kørestolsrampe i forbindelse med White Water-projektet, bør koordineres, så den kan bruges som longboradbane? Se evt denne video: https://vimeo.com/109630014 Der findes ikke en egentlig longboardpark i DK. Det er en rigtig god mulighed for nybegyndere at køre i et sikkert miljø. Ligeledes vil det også kunne tiltrække mange erfarne longboardere. I forhold til at bygge banen og kombinere den med kørestolsbrugere, er der selvfølgelig en del ting, der skal overvejes, hvis banen skal have relevans. F.eks. siger erfarne longboardkører, at banen helst skal have en gennemsnitlig hældning på 5% eller derover. Banen skal indeholde 2 sving eller derover, som er henholdsvis højre og venstre sving og det skal helst være skarpe sving, gerne hårnålesving, for det mangler vi i DK. Bredden af banen skal svare til en 1-sporet vej, ellers er der ikke plads til at øve

	og udføre de færdigheder som man benytter i longboarding. Asfalt typen er også væsentlig, den skal være helt glat og ikke være alt for fyldt med tjære eller små sten. En oplagt mulighed for at bringe Viborg på europakortet/verdenskortet, for både begynder og erfarne longboardkører og for forbilledeligt at kombinere en facilitet til træning, sjov og leg for kørestolsbrugere og longboardkører.
13. Christian Bak, Dyssedalen 9, 8800 Viborg	Sikkerskolevej langs Nørresøvej Vær opmærksom på planerne for flytning af Overlund Skole. Villakvarteret Langs Nørresøes østre bred skal have en ny sikker skolevej. Nørresøvejs første stykke fra Randersvej er meget smalt og med (meget) hurtig trafik. Det er ikke noget sikkert sted at cykle som barn, og generelt heller ikke rart som voksen. Der er brug for fartdæpende foranstaltning og en cykelsti.
14. Stig Jensen, Kildebakken 47, 8800 Viborg	1. Toilet og udekøkken Madpakkehus, 2 shelter og bro i Søen er bygget og området indbyder til aktivitet. Men der mangler toiletter lige som et (ude)køkken også vil blive brugt meget. 2. Regnvand og spildevand, vandtilførsel og vandkvalitet Vandkvaliteten i Søerne er ikke tilfredsstillende og sammenhængen mellem regnvands- og grundvandstilførsel – mængder og kvalitet samt kloakker herunder stikledninger bør indgå i planerne med udgangspunkt i dagens realiteter. I de områder, hvor status er vanskelig at dokumentere kvalitativt forsvarligt, kan repræsentativ andel af alle udledninger til Søen udtages til analyse, jvf DS 2184. 3. Viborg Naturpark, søerne og landskabet Sammenhæng i Viborg Naturpark er uklar, bl.a. fordi kun Viborg Søndersø er med i Viborg Naturparks 1. fase; en fase 2 a i Viborg Naturpark bør overvejes med tunneldalene herunder Granada, Nørre Enge og Viborg Nørresø.
15. Mikkel Kielsen, Søvej 46, 9500 Hobro	Det arkitektoniske niveau bør sættes højt fra kommunens side i områder som berører søerne, da de er unikke, og derfor bør byggerier også være det. Det er ikke nok, at materialerne er af høj kvalitet, fordi det arkitektoniske niveau kan godt være lavt, selvom materialerne er af høj kvalitet. Der er flere eksempler på dette langs Søndersø med de såkaldte "højhuse" over for regions hospitalet eller med de kommende "punkthuse" på Øster Teglgårdsvej. Hæv nu niveauet, stil højere arkitektoniske krav til byggeri ved vandet. Det har man gjort ved flere havne bl.a. København, Aarhus, Vejle og Aalborg. Hvorfor kunne man ikke gøre det i Viborg? Hvorfor ligger Isbjerget og Bølgen ikke i Viborg? Hvorfor er bygningerne så ordinære, ja faktisk af dårlig arkitektonisk kvalitet, i Viborg? Det er ærgerligt, for Viborg går glip af mange omtaler og ikke mindst et forskønnet Viborg. Det er det visuelle udtryk, som bør forbedres hele vejen rundt om søerne. Synes det ville være fedt med flere byggerier af HØJ visuel kvalitet tæt på søerne som kan skabe liv. Man skal ikke bare bygge for at bygge. Der skal stilles krav, når det handler om noget så vigtigt som de sønære områder. Hvorfor ikke prøve at få X-Games Summer til Viborg, og udnytte de kvaliteter som ligger omkring søerne. Det er en international begivenhed, som kunne sætte skub i de rekreative arealer i hele byen, hvis man afholder det inde i centrum. Forbedring af parkeringsforholdene i centrum og tæt på søerne. Evt. pakeringshus ved VUC eller på Sct. Mogens Gade 5. I dag er et parkeringshus ikke bare et parkeringshus, det kan bruges til yoga, bryllupper, pop-up markeder, boder og restauranter, BMX og skateboard. Selv parkeringshuse kan være af høj arkitektonisk kvalitet bl.a. 1111 Lincoln Road i Miami.

	I London laver en arkitekt eller kunstner hvert år en pavilion i Kelsington Gardens - The Serpentine Pavilions. En ny pavilion midt i parken hver sommer, hvorfor kunne man ikke lave en lignende ide, med en pavilion eller kunstværk ude midt i søerne, ikke tæt på land, som skifter hvert år. Enten kan man gå ud i den på midlertidige broer eller også kan man ikke. Det kunne skifte efter arkitekten eller kunstnerens valg. Det handler om at sætte høje krav, og få flere forslag. Konkurrencer virker godt, da de øger niveauet, og tvinger arkitektfirmaerne til at skabe nyt. Viborg fortjener bedre end ordinære bygninger, og det er kommunens ansvar at sætte kravene og rammerne, som kan skabe arkitektoniske perler. Det vil gøre søerne mere attraktive, hvis de omkring liggende bygninger er attraktive pga. deres udseende.
16. Erik Kierkegaard, Slesvigsgade 19, 8800 Viborg	Forslag til natursti mellem Amtmandsbroen og Søndermølle, støtte til husdyrhold + generelle kommentarer For mig er en af Viborgs største kvaliteter – og derfor jeg er glad for at bo her – at by og natur er så tæt knyttet til hinanden. Jeg tror på, at det er godt for både psyke og krop at komme ud i naturen – væk fra by og larm og arbejde måske med stress og jag. Nogen bliver mindfulde, andre lader bare op. Nogle bliver i bedre humør, andre får nye tanker. Viborg har en unik placering ved 2 store søer – og det har altid været en kvalitet at man ved en tur rundt om søerne – ikke mindst Søndersø -på kort tid kan komme væk fra byen. Et kig på bagsiden af Folkebladet i en periode viser, hvordan mange har ønsket at videregive oplevelsen med et aften/ morgenfoto hen over søens vand. Jeg giver gladelig kommunal støtte til, at landmanden for enden af Søndersø stadig sætter sine kvier ud på græs, så jeg får lugten af kolort i næsen og lyden af viberne i ørerne. Til gengæld vil jeg meget nødtigt være med til at betale til anlæggelse af et White Water-anlæg, som jeg ved et kig på de arkitektforskønnede planer ikke kan se som andet end larm, råb og ståhej midt i det, som burde være et fredeligt område. Jeg har ikke noget nyt argument til debatten, andet end at jeg tilhører den garuppe, som gerne ville passe på lidt af Viborgs sjæl. Ok med en koncert eller et kvindeløb i ny og næ, men et permanent anlæg, nej ! Vi er ikke i en organiseret pressionsgruppe med fonde i ryggen og lobbyister i sving alle steder, så nøgtern set har synspunktet sikkert ikke en chance – bortset fra at der i kommunalbestyrelsen kunne sidde personer, som ikke kun tænker på "events", men som rent faktisk holder af deres by og ser det unikke i "byen midt i det grønne". I forlængelse af ovenstående: "naturen (næsten) lige udenfor døren" er her et konkret forslag. Jeg tror, der kunne laves en rigtig dejlig sti ved at forbinde Amtmandsbroen med Søndermølle. På nordsiden af den lille å – helt ned ved vandkanten - går der en sti, som efter ca 50-100 m ender i noget sump. Hvis denne sti ved kommunal køb af lidt jord kunne føres videre hen til Søndermølles mølledam, vil det give de gående en meget fin "helt væk fra alting" oplevelse. Det vil være vigtigt at stien fastholder sin karakter af " lille natursti" – måske på noget af stækningen som boardwalk hen over de sumpede områder. Stien ender så ved den smukke stemningsfulde Søndermølle. Herfra kan man gå af en eksisterende grussti tværs over Vinkelvej videre ud i Ødalen. Måske kunne stien (Amtmandsbro-Søndermølle) fortsætte langs åen under broen (Vinkelvej) – et meget smukt stykke – og så forbindes med Ø-dals stien. Men nu er jeg helt udenfor området for udviklingsplanen!

	Bare for en ordens skyld: 20 m nord for Amtmandsbroen går der pt en lidt større sti mod øst som ender ved campingpladsen. En videreførelse af denne sti til Søndermølle vil ikke have samme kvaliteter, som en sti langs åen
17. Jørn Kristensen, Øster Teglgårdsvej 1, 8800 Viborg	Udviklingsplan for Viborg søerne Som bruger af Viborg søerne og deres nære omgivelser i ca. 70 år står områdets udvikling højt for mig. Der er selvfølgelig i den periode sket en voldsom udvikling i området – både til den gode side, men desværre også i mindre gode retninger, hvor udviklingen ikke har levet op til de forhåbninger, jeg har haft. Søernes vandkvalitet er væsentlig forbedret, men uheldig brug af søerne og deres nærmeste omgivelser er pga. en manglende helhedsplan, desværre øget i takt med den teknologiske udvikling. Jeg hilser derfor tiltaget om en egentlig udviklingsplan velkommen og håber den vil munde ud i en både afbalanceret og visionær plan, hvor hensynet til miljø, natur og brug af søerne inkl. deres nærmeste omgivelser, kan forenes på en god måde. Som det mange gange er både sagt og skrevet er Viborg søerne og deres nære omgivelser et stort aktiv for byen, som alle bør værne om og ikke misbruge til "tivolisering", eller nogen form for kommercielle formål eller støjende aktiviteter, som kun vil ødelægge den grundlæggende værdi søerne har som Viborgs to perler. Søernes vandkvalitet, som er et væsentlig element i søernes værdigrundlag, er i perioden 1970 til nu blevet betydelig forbedret, bl.a. grundet tiltag, der har begrænset udledningerne af spildevand og andre uheldige tilledninger. Desværre er der stadig lang vej til, at søerne kan opfylde deres målsætning, god økologisk tilstand. Specielt Sønder sø har et miljømæssigt problem i form af store mængder næringsstoffer og ophobninger af tungmetaller i sedimentet fra tidligere tiders udledninger. De foretagne indgreb til begrænsning af udledning af bl.a. opspædet spildevand og etablering af regnvandsbassiner er skridt i den rigtige retning, men desværre vil effekten heraf nok ikke i væsentlig grad kunne registreres de første mange årtier. Der findes pt. ingen nemme løsninger til fjernelse af tidligere tiders skadelige udledninger, men som i andre forhold, vil tiden også her læge disse sår, men dukker der realistiske "her og nu" løsninger <u>uden bivirkninger</u> op, bør de selvfølgelig søges gennemført. Brugen af søerne bør foregå i respekt for de store værdier søerne i sig selv udgør med deres trods alt rige dyre- og fugleliv og en god og varieret fiskebestand, som i høj grad tiltrækker folk udefra, herunder ikke mindst udlændinge. Den lokale lystfiskerforening (Viborg Fiskeriforening) har i mere end

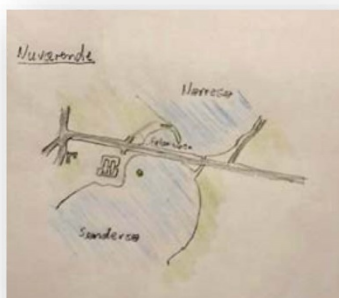
	100 år stået for pleje og udsætning af fisk i søerne og bidraget ved undersøgelser af søerne og restaurering af flere områder. Bl.a. derfor har søerne et godt image "ude i verden" og indgår da også i den Europæiske Ålefonds udsætningsplan for den truede art – det medfører bl.a., at der hvert år udsættes 30.000 små ål i søerne. Et dagligt gigantisk indtag af søvand ifm. eventuel etablering White Water Viborg vil kunne true de små ål og alle andre slags fiskeyngel, som vil omkomme i de store pumper og i selve anlægget. Desuden vil anlæggets drift virke støjende i de ellers fredelige områder. Derfor bør et sådant anlæg etableres i et industriområde udlagt til støjende virksomheder. Langs de offentlig stier rundt om søerne bør det overvejes at genskabe de tidligere etablerede "udsigtskiler" i rørskoven. Det vil give børn og ikke så erfarne lystfiskere mulighed for at fiske fra land og samtidig give de mange brugere af stierne rundt om søerne mulighed for et kig ud over vandet. Omgivelserne ved søerne bærer tydelig præg af deres bynære beliggenhed, men der findes heldigvis stadig ret store områder på øst, nord og sydsiden med ubebyggede arealer der har præg af natur. Disse områder bør fortsat være ubebyggede og primært bruges til ikke støjende rekreative formål. Ikke mange andre byer er så privilegerede, at man kan stå i byen og se lige ud i "naturen" og på få minutter være ude i den. Det er unikt, og derfor bør der værnes om de grønne bynære områder, og ikke sælges ud af de værdier der ligger der, hverken til brug ifm. miljødelæggende projekter eller kommercielle formål. Jeg håber, at en kommende udviklingsplan kan bidrage til at sikre de enestående værdier, der findes i den naturlige tilstedeværelse af selve søerne, men også i deres nære omgivelser. Begge dele har gennem alle tider været stærkt medvirkende til at gøre Viborg kendt, som et godt sted at bosætte sig og leve.
18. Viggo Stilling, Søndersøvej 64, 8800 Viborg	Som naboer til Søndersø oplever vi ofte, at de som vandrer omkring søen standser op og også nyder godt af "vores" udsigt. Vi kunne godt tænke os, at man underbyggede den mulighed for en rekreativ oplevelse eller tænke/hvilepause og placerede en bæk her. Vi er blevet gjort opmærksom på denne manglende facilitet af - knap så mobile - bekendte, som har undladt at gå turen omkring søen, da disse savner muligheden for et hvil på den østlige side af søen. På strækningen mellem Strandparken og Amtmandsbroen findes der ikke mulighed for at hvile sig eller sidde og nyde udsigten. Vi vil samtidigt også gerne høre om der, kunne være anledning til at udvide gang/cykelstien på bakken op mod Søgårde, idet vi oplever lidt trafikale udfordringer på stien og vejen, i visse perioder eller i myldretidstrafik.

	Forslag vedr. placering af bænke ud for Søndersøvej nr. 64/68 Udsigt mod Strandparken mod syd Øvrig udsigt fra denne placering/side af søen
19. Lars Slyngborg, Teddy Normann Pedersen og Jens Helmer Jensen, Søndersøparken 19 F, 8800 Viborg	Søndersøen er et af de mest anvendte rekreative områder i kommunen og anvendes af vandrere, løbere, cyklister, naturelskere, campister, sejlere, roere m.m. I øjeblikket er der masser af aktiviteter, som kan udfoldes uden gene for brugerne, dyrene og naturen og som er foreneligt med brugen af et rekreativt område. Derfor vil det være urimeligt og uhensigtsmæssigt at forsøge at omdanne området til et 'Fårup Sommerland' med jetski, White Water Rafting og motorbådssejlad over 5 knob. Men det er vigtigt at området bliver brugt, og at der tillades aktiviteter som f.eks. sejlbåde, kite-surfing og andre ikke-støjende aktiviteter - og gerne en udvidelse af cafe-aktiviteterne ved Golf Hotellet. Det er dejligt og naturligt, at der er liv i området, men skal byens rekreative områder være for de mange - eller for nogle få? Og det ville være et plus, hvis kommunen kan finde en løsning på problematikken omkring gående/cyklende og ulovlig knallertkørsel!
20. Viborg Innovation Fond v. direktør Inge Bak	Viborg Innovation Fond foreslår følgende anlæg i forhold til udviklingen af Nørresø og Søndersø i Viborg 1. White Water Viborg forsøges etableret som et stort aktivitetsområde, som også er velegnet til brug for handicappede og veteraner (sårede soldater). • Der etableres Alpe d'Huez bane, der fungerer som hårnålestiforløb, hvor man kan komme fra opsamlingsbassin til startbassin med f.eks. kørestol. Alpe d'Huez kanterne kan samtidig anvendes som parkourbane. • 100 km MTB vil gerne etablere et hoppe på/hoppe af "støttepunkt" i forbindelse med WWV faciliteterne • Etablering af udendørs læringsmiljøer i Nordisk park f.eks. læring i forbindelse med miljø, vand, natur mv. • Wakeboardbane i søen i forlængelse af WWV opsamlingsbassin • Opsamlingsbassin anvendes til kajakpolo • Etablering af freesbegolf i bl.a. Nordisk park • Etablering af longboardpark (der køres på board m/hjul på bane med hårnålesving) • Andre aktiviteter som udendørs bordtennis, svævebane mv.

	Disse faciliteter etableres ud fra at samle en række aktiviteter samme sted. Mennesker tiltrækker mennesker. 2. etablering af platform i søen, som kan bruges til musik 3. mulighed for etablering af cafe'er f.eks. ved SØnæs og Borgvold. Evt. popup café'er 4. etablering af boardwalk, ud i søen f.eks. ved Borgvold eller andre steder jf. Kalvebod Brygge (billeder vedhæftet) 5. skabe forbindelse fra Nørresø til moserne, så en turbåd, mindre både, kano og kajaker kan sejle ind i moserne. Dette kan gennemføres ved at etablere en klapbro på Søndersøvej og udvide den eksisterende å. En oprensning af moserne vil være en fordel for vandkvaliteten jf. rapporten vedr. søkorridoren 6. Kærvænget gi'r vist sig selv 9 7. Mulighed for på bestemte tidspunkter, at stå på vandski på f.eks. Søndersø 8. en af vore medlemmer er kommet med et forslag om, at etablere en træbro forbindelse fra Brygger Bauers Grotter, ned over Viborg hallen (med en udsigtsplatform) og videre til Brænderiområdet. Herved skabes forbindelse fra midtbyen til søområdet, hvor man kommer over vejen. Søen åbner op mod byen
--	---

FDF Sejlcenter Viborg den 11. juni 2016

Forslag til udviklingsplan for Nørresø og Søndersø

FDF Sejlcenter Viborg foreslår følgende:

Fjernelse af dæmningen mellem søerne, etablering af biltunnel mellem Sct. Ibs Gade krydset og Nørresøvej, samt bygning af højbro med udsigtsplatform for gående, løbende og cyklende fra Golf hotellet til Klosterskoven.

Hvad vil kunne opnås herved?

- Nørresø og Søndersø vil igen få sin oprindelige status som én lang sø.
- Sejlsportsaktiviteter vil brede sig til begge søer i stedet for som nu, hovedsagelig at være koncentreret på Nørresø, idet den nuværende Randersvejbro giver vanskelig passage for sejl både og robåde.
- En kaproningsbane på over 4 km kan etableres
- Et større sammenhængende rekreativt område kan udvikles omkring en udvidet Salonsø
- Turismen til byen vil blive styrket.
- Bedre sammenhæng mellem Viborgs centrum og Borgvold.
- Tunnellen vil blive en flot indkørsel til Viborgs centrum. Fra øst vil biltrafikanter kunne se vandspejlet og bl.a. spejlbillede af centrum med Domkirken.
- Biltrafikken ad Randersvej vil blive mindre, idet personer til og fra arbejde vil foretrække at gå / løbe eller cykle over den nye cykel-gangbro.

Hvorfor dette forslag fra FDF Sejlcenter Viborg?

FDF's tre Meginjoller og to Columbusjoller har en mastehøjde på ca. 5 m og Stormegin en tilsvarende på ca. 9 m. Det betyder, at de ikke kan sejle under Randersvejbroen uden at tage masten ned. I praksis begrænser det benyttelsen af søerne til kun at gælde Nørresø.

Den nuværende dæmning mellem søerne er fra 1850'erne og senere udvidet kraftigt i 1950'erne til den nuværende bredde. Bredden på vejbanerne mellem søerne udnyttes ikke af trafikanterne (var tidligere tresporet), men lægger op til hastigheder over de tilladte 50 km i timen.

Trafikmængden på bestemte tider er døgnnet (myldretider) er kraftig med lange køer til følge, især mellem Overlund og Sct. Ibs Gade krydset

Trafikmængden og vejføringen gør, at Viborgs centrum og Borgvold området ikke hænger sammen. Set fra fugleperspektiv er området omkring Borgvold en del af byens centrum. Ved etablering af en udvidet Salonsø kan området udvikles til en endnu større naturmæssig og kulturel perle.

Specielt i nærområdet ved FDF Sejlcenteret

Vandveje i Nørre Enge til kanoer og kajaker

Nørre Enges stiføringer suppleres med kanaler til sejlads kun for kanoer og kajaker. Samtidig beplan-tes så en sejltur her gøres til en særlig naturoplevelse. Træbroer fører stierne over kanalerne.

Labyrintbane i sivområde

Sivområdet øst for bro og slæbested ved FDF Sejlcenteret på Nørre-møllevej forsynes med en 1 m bred træbro med gelænder ved sider-
ne. Træbroen får karakter af en labyrintbane, som børn kan gå på
opdagelse i. Et par steder ender broen "blindt" ved den åbne sø .

Øvrige forhold

Antallet af fartøjer på specielt Nørresø er til tider stort. Derfor kan store og hurtiggående både, der reelt kræver større frie vandoverfla-der, give problemer. Hastighedsbegrænsningen på 5 knob bør re-spekteres, både af sikkerhedsmæssige årsager, af hensynet til trafik-mængden og begrundet i søernes størrelse. Der er brug for tiltag til at sikre det sker fx via politimæssig kontrol eller begrænsninger på båd- og motorstørrelser. Foreningsfartøjer, der har sikkerhedsfunkti-oner, bør dog have særlige ordninger. El motorer, der ikke forurener

eller støjer, udvikles meget i disse år. Denne udvikling bør følges og på et tidspunkt indarbejdes i reg-lerne for færdsel på søerne.

Vandkvaliteten har gennem mange år været i fokus og bør fortsat være det, specielt for Søndersø.

Samarbejdet mellem brugere af søerne er vigtig. Det giver gensidig forståelse og hensyntagen. Vi glæder os over det gode samarbejde, der i dag eksisterer mellem foreninger, brugere af søerne og Vi-borg Kommune. I FDF Sejlcenter Viborg vil vi bestræbe os på fortsat at bidrage positivt hertil.

Med venlig hilsen

FDF Sejlcenter Viborg

Sejlsleder, Henrik Nicolaisen
Nørresøvej 11
8800 Viborg
Tlf. 41604580
E-mail: henrikn@fdf.dk

Formand, Peter Ruby
Tapdrupvej 82
8800 Viborg
Tlf. 86600023
E-mail: daylight.pr@gmail.com